

©Documentul a fost pus la dispoziție cu sprijinul Consiliului Superior al Magistraturii din România (www.csm1909.ro) și al Institutului European din România (www.ier.ro). Permișiunea de a republica această traducere a fost acordată exclusiv în scopul includerii sale în baza de date HUDOC.

©The document was made available with the support of the Superior Council of Magistracy of Romania (www.csm1909.ro) and the European Institute of Romania (www.ier.ro). Permission to re-publish this translation has been granted for the sole purpose of its inclusion in the Court's database HUDOC.

Traducere din limba franceză

Consiliul Europei

Curtea Europeană a Drepturilor Omului

Secția a III-a

HOTĂRÂREA

din 3 iunie 2008

în Cauza Marioara Anghelescu împotriva României

(Cererea nr. 5437/03)

Strasbourg

Hotărârea devine definitivă în condițiile prevăzute în [art. 44](#) alin. (2) din Convenție.

Poate suferi modificări de formă.

În Cauza Anghelescu împotriva României,

Curtea Europeană a Drepturilor Omului (Secția a III-a), statuând în cadrul unei camere formate din:

Josep Casadevall, președinte,

Elisabet Fura-Sandström,

Corneliu Bîrsan,
Boštjan M. Zupančič,
Egbert Myjer,
Ineta Ziemele,
Luis López Guerra, judecători,
și Santiago Quesada, grefier de secție,
după ce a deliberat în camera de consiliu, la data de 13 mai 2008,
a pronunțat următoarea hotărâre, adoptată la aceeași dată:

PROCEDURA

1. La originea cauzei se află cererea nr. 5437/03, introdusă împotriva României de o cetățeană a acestui stat, doamna Marioara Anghelescu (*reclamanta*), care a sesizat Curtea la data de 6 iulie 2000 în temeiul [art. 34](#) din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale (*Convenția*).

În urma decesului reclamantei, la data de 6 ianuarie 2006, unicii săi moștenitori, și anume doamna Mihaela Anghelescu și domnul Vasile-Constantin Anghelescu, și-au exprimat la data de 10 februarie 2006 dorința de a continua cererea. Din rațiuni de ordin practic, prezenta Hotărâre va continua să o numească pe doamna Marioara Anghelescu “reclamanta” deși astăzi această calitate ar trebui atribuită moștenitorilor săi (*Dalban împotriva României* [GC], nr. 28114/95, paragraful 1, CEDH 1999-VI).

2. Guvernul român (*Guvernul*) este reprezentat de agentul său guvernamental, domnul Răzvan-Horațiu Radu, de la Ministerul Afacerilor Externe.

3. La data de 11 ianuarie 2007, Curtea a hotărât să comunice Guvernului cererea. Așa cum prevede [art. 29](#) alin. 3 al Convenției, ea a hotărât de asemenea că admisibilitatea și fondul cauzei vor fi examinate împreună.

ÎN FAPT

I. Circumstanțele cauzei

4. Reclamanta s-a născut în anul 1915 și a locuit la București până la decesul său, care a survenit la data de 6 ianuarie 2006.

A. Atribuirea unui teren în proprietate reclamantei

5. La data de 7 iulie 1992 reclamanta și soțul său au sesizat Judecătoria Focșani cu o acțiune întemeiată pe Legea nr. 18/1991 privind fondul funciar și vizând restituirea unui teren în suprafață de 25.000 m² de podgorie situat la Urechești, în județul Vrancea. Ei au specificat că terenul menționat anterior le fusese confiscat ilegal în anul 1954, în timpul colectivizării, și că comisia administrativă pentru aplicarea Legii nr. 18/1991 (în continuare denumită *comisia*) refuza să li-l restituie.

6. Prin sentința din data de 24 noiembrie 1992 Judecătoria a admis acțiunea reclamantei și a soțului său și, bazându-se pe o expertiză tehnică, le-a restituit 24.500 m² de podgorie din terenul în litigiu.

7. Această sentință a fost confirmată printr-o decizie definitivă din data de 13 ianuarie 1994 a Tribunalului Vrancea.

8. La 25 martie, 3 și 13 mai 1993, reclamanta și soțul său au cerut comisiei să treacă la punerea lor în posesie, dar Prefectura Vrancea (în continuare denumită *Prefectura*) i-a informat că comisia se afla în imposibilitatea de a executa sentința din

data de 24 noiembrie 1992 în lipsa terenului disponibil și că niște terți intraseră în posesia terenului aflat pe vechiul amplasament.

La 23 noiembrie 1993, 21 ianuarie și 29 aprilie 1994 Primăria Urechești (în continuare denumită *Primăria*) a reluat acest răspuns în urma noilor intervenții ale reclamantei și soțului său.

B. Prima acțiune în contencios administrativ

9. La data de 5 iunie 1993 reclamanta și soțul său au intentat o acțiune în contencios administrativ pentru a obliga comisia să-i repună în posesia terenului lor și să le elibereze un titlu de proprietate.

10. Acțiunea a fost admisă printr-o decizie din data de 7 martie 1994 a Curții de Apel București care a dispus ca comisia să pună reclamanta și pe soțul acesteia în posesia terenului de 24.500 m² de podgorie pe fostul amplasament și să le elibereze titlul de proprietate corespunzător.

11. Devenită definitivă în urma respingerii recursului Comisiei printr-o decizie definitivă din data de 28 noiembrie 1994 a Curții Supreme de Justiție, această decizie a fost investită cu formulă executorie.

12. La data de 14 iulie 1994 Primăria i-a comunicat soțului reclamantei să se prezinte pentru punerea în posesie, dar acesta nu s-a prezentat. Printr-o scrisoare datată 24 august 1994, el a fost informat că urmare a neprezentării sale, comisia l-a pus în posesia unui teren în suprafață de 24.500 m², pe un alt amplasament decât cel indicat în decizia din data de 24 noiembrie 1992.

13. Reclamanta a adresat mai multe cereri autorităților locale și județene pentru punerea în posesie pe vechiul amplasament, potrivit deciziei din 7 martie 1994. Prin

scrisorile din 21 și 28 decembrie 1994, 3 ianuarie și 29 martie 1995, ea a fost informată că punerea în posesie din 24 august 1994 era legală și că terții figurau deja pe vechiul amplasament.

C. A doua acțiune în contencios administrativ

14. În luna martie 1995 comisia a întocmit un titlu de proprietate în favoarea reclamantei pentru un teren de 24.500 m² de podgorie. În opinia Guvernului, acest titlu a fost acceptat sub semnătură de fiul reclamantei la data de 6 septembrie 1996.

15. La data de 7 martie 1995 fiul reclamantei a introdus o nouă acțiune în contencios administrativ împotriva comisiei pentru condamnarea acesteia la plata unei amenzi și a daunelor-interese pentru neexecutarea hotărârilor judecătorești definitive pronunțate în favoarea sa.

16. Prin decizia definitivă din data de 15 septembrie 1997, Curtea de Apel București, după două amânări, a admis parțial acțiunea fiului reclamantei și a condamnat pe președintele comisiei la plata unei amenzi de 500 lei vechi românești pe zi de întârziere până la executarea efectivă a obligațiilor sale, respingând cererea de despăgubiri ca nefondată.

D. Plângere penală a reclamantei

17. La 19 decembrie 1997 și 10 martie 1998 reclamanta a înaintat la Parchetul de pe lângă Curtea Supremă de Justiție plângeri penale împotriva comisiei pentru neexecutarea unei hotărâri judecătorești și împotriva Primăriei Urechești pentru abuz în serviciu.

18. La data de 22 mai 1998 Parchetul de pe lângă Judecătoria Focșani a informat reclamanta că hotărârile judecătorești pronunțate în contencios administrativ nu trebuia să

fie executate silit și că plângerea împotriva Primăriei fusese trimisă pentru investigații la Parchetul de pe lângă Tribunalul Vrancea.

19. La data de 20 octombrie 1998 Parchetul de pe lângă Tribunalul Vrancea a informat reclamanta asupra deciziei de neîncepere a urmăririi față de primar. Parchetul a menționat că acesta din urmă nu putea anula titlurile de proprietate ale celor nouă persoane care intraseră deja în posesia terenului situat pe vechiul amplasament și că putea fi obligat să pună reclamanta în posesia terenului situat pe vechiul amplasament numai după anularea acestor titluri de proprietate de către instanțe.

20. Reclamanta a contestat această decizie în fața Parchetului de pe lângă Curtea Supremă de Justiție. La data de 23 septembrie 1998 acesta din urmă a informat-o că plângerea sa fusese trimisă la Procurorul șef al Tribunalului Vrancea.

E. Contestație la executarea silită din partea comisiei

21. La data de 27 aprilie 1998 comisia a sesizat Curtea de Apel București cu o contestație la executarea sentinței definitive din 15 septembrie 1997, pe motiv că se afla în imposibilitatea de a restitui reclamantei terenul de 24.500 m² deoarece îl atribuisese deja unor terți.

Din tabelul nominal întocmit de Primărie la data de 8 iunie 1998 reiese că un număr de nouă titluri de proprietate fuseseră eliberate asupra terenului situat pe vechiul amplasament care aparținea reclamantei: un titlu în anul 1993, trei în anul 1994, patru în anul 1995 și un altul în anul 1996.

22. Printr-o decizie din data de 30 iunie 1998 Curtea de Apel a respins cererea comisiei, considerând că contestația acesteia era inadmisibilă din moment ce viza indirect anularea unei hotărâri judecătorești definitive.

23. Recursul comisiei a fost respins prin decizia definitivă din data de 26 februarie 1999 a Curții Supreme de Justiție.

F. Noi tentative de executare a deciziei din data de 7 martie 1994

24. La data de 19 martie 1998 Primăria a invitat reclamanta să intre în posesia terenului pe vechiul amplasament, potrivit deciziei din data de 7 martie 1994. Dar, la fața locului, la data de 26 martie 1998, reclamanta, constatând refuzul fără echivoc al primarului de a pune-o în posesia terenului situat pe vechiul amplasament, a întocmit un act sub semnătură privată. Acest înscris poartă ștampila Primăriei.

La 27 martie și 5 aprilie 2000 reclamanta a fost invitată din nou să intre în posesia terenului situat pe vechiul amplasament.

25. La 24 noiembrie 2000, 14 februarie 2001, 7 martie 2002, 9 martie 2005 și 4 iulie 2006, Prefectura a informat reclamanta că cele nouă titluri de proprietate asupra terenului situat pe vechiul amplasament fuseseră eliberate legal, hotărârea judecătorească din data de 7 martie 1994 neanulându-le și că reclamanta trebuia să intenteze o acțiune în anulare a acestor titluri.

Printr-o scrisoare datată 6 martie 2001, Prefectura a considerat că comisiei îi revenea sarcina de a înainta o acțiune în anulare a acestor nouă titluri. La data de 29 octombrie 2001 Primăria și-a exprimat refuzul în privința asumării cheltuielilor de judecată pentru acțiunea în anulare.

26. La data de 1 septembrie 2005 reclamanta a cerut Primăriei, în temeiul Legii nr. 247/2005, să constate nulitatea absolută a acestor titluri.

27. La data de 15 martie 2006 comisia a respins cererea reclamantei considerând, pe de o parte, că titlurile fuseseră eliberate legal și, pe de altă parte, că reclamanta nu

demonstrase că se afla în posesia terenului în momentul în care titlurile respective fuseseră eliberate.

28. În urma decesului reclamantei la data de 6 ianuarie 2006, cei doi succesori ai săi au contestat decizia comisiei. La data de 9 mai 2006 au fost informați că memoriul lor a fost transmis la Prefectură.

29. Din probele aflate la dosar reiese că moștenitorilor reclamantei nu li s-a restituit terenul ce-i aparținuse acesteia pe vechiul amplasament.

II. DREPTUL INTERN PERTINENT

30. Legislația internă relevantă, și anume extrasele din Legile nr. 18/1991 privind fondul funciar, 169/1997 privind modificarea Legii nr. 18/1991 și 29/1990 privind contenciosul administrativ, este descrisă în cauza *Sabin Popescu împotriva României* (nr. 48102/99, paragrafele 42-46, 2 martie 2004).

ÎN DREPT

I. Asupra pretensei încălcări a [art. 6](#) alin. 1 din Convenție și a [art. 1](#) din Protocolul nr. 1

31. Reclamanta se plânge că neexecutarea deciziei din data de 7 martie 1994 i-a încălcat dreptul de acces la justiție, așa cum prevede art. 6 alin. 1 din Convenție, precum și dreptul său la respectarea bunurilor sale, așa cum este garantat de art. 1 din Protocolul nr. 1 la Convenție. Articolele citate prevăd următoarele:

Articolul 6 alin. 1

"Orice persoană are dreptul la judecarea echitabilă a cauzei sale (...) de către o instanță independentă și imparțială (...) care va hotărî (...) asupra încălcării drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil (...)"

Articolul 1 din Protocolul nr. 1

"Orice persoană fizică sau juridică are dreptul la respectarea bunurilor sale. Nimeni nu poate fi lipsit de proprietatea sa decât pentru cauză de utilitate publică și în condițiile prevăzute de lege și de principiile generale ale dreptului internațional.

Dispozițiile precedente nu aduc atingere dreptului statelor de a adopta legile pe care le consideră necesare pentru a reglementa folosința bunurilor conform interesului general sau pentru a asigura plata impozitelor ori a altor contribuții, sau a amenzilor."

A. Asupra admisibilității

32. Curtea constată că aceste plângeri nu sunt în mod manifest neîntemeiate în sensul [art. 35](#) alin. 3 din Convenție. De asemenea, ea constată că acestea nu prezintă niciun alt motiv de inadmisibilitate și le declară deci admisibile.

B. Asupra fondului

33. Guvernul afirmă că hotărârile judecătorești din 24 noiembrie 1992 și 7 martie 1994 au fost executate prin punerea în posesia terenului pe un alt amplasament, cu aceeași destinație agricolă și situat în perimetrul aceleiași comune și că reclamanta a acceptat această soluție prin intermediul mandatarului său. El este de acord că executarea sentințelor respective nu s-a făcut pe vechiul amplasament, dar consideră că se confruntă cu o excepție de la regula executării *ad litteram* a deciziilor.

34. Guvernul consideră că executarea pe un alt amplasament este justificată de condiții obiective, și anume inexistența suprafețelor de teren disponibile și atitudinea reclamantei care a acceptat titlul de proprietate pentru un teren situat pe alt amplasament și nu a cerut anularea sa. El afirmă că, dacă Curtea ar ajunge totuși la concluzia că modalitatea de executare reprezintă o ingerință, o asemenea ingerință ar urmări un scop

legitim și ar fi prevăzută de lege. În final, echilibrul just dintre interesul individului și cel al comunității nu a fost întrerupt.

35. Reclamanta se opune acestei susțineri.

36. Curtea reamintește că, în această cauză, deși reclamanta a obținut la data de 7 martie 1994 o hotărâre internă definitivă, care ordona autorităților administrative să o pună în posesia unui teren anume, această hotărâre nu a fost nici executată *ad litteram*, nici anulată sau modificată în urma exercitării unei căi de atac prevăzută de lege.

De asemenea, Curtea consideră că simpla scrisoare datată 24 august 1994 trimisă de Primărie reclamantei pentru a o informa că în urma neprezentării sale comisia a pus-o în posesia unui teren pe un alt amplasament în condițiile în care autoritățile judiciare s-au pronunțat asupra acestui subiect, nu poate constitui o « imposibilitate obiectivă » care ar putea să o scutească de obligația prevăzută de decizia respectivă (*Pântea împotriva României*, nr. 5050/02, paragraful 36, 15 iunie 2006).

37. Curtea a soluționat de mai multe ori cauze ce au ridicat probleme similare celor din cauza în speță și a constatat încălcarea [art. 1](#) din Protocolul nr. 1 la Convenție (a se vedea, printre multe altele, *Sabin Popescu împotriva României*, citată anterior).

38. După ce a examinat toate probele ce i-au fost prezentate, Curtea consideră că Guvernul nu a expus nicio faptă și niciun argument care ar putea conduce la o concluzie diferită în cauza prezentă. Ținând cont de jurisprudența sa în materie, Curtea consideră că în cazul în speță statul, prin intermediul organelor sale specializate, nu a depus toate eforturile necesare pentru executarea hotărârilor judecătorești favorabile reclamantei. Prin urmare, Curtea concluzionează că a avut loc încălcarea art. 6 alin. 1 din Convenție și a art. 1 din Protocolul nr. 1.

II. Asupra aplicării [art. 41](#) din Convenție

39. În conformitate cu art. 41 din Convenție,

"În cazul în care Curtea declară că a avut loc o încălcare a Convenției sau a protocoalelor sale și dacă dreptul intern al înaltei părți contractante nu permite decât o înlăturare incompletă a consecințelor acestei încălcări, Curtea acordă părții lezate, dacă este cazul, o satisfacție echitabilă."

A. Prejudiciu

40. Moștenitorii reclamantei solicită cu titlu de prejudiciu material intrarea în posesia terenului situat pe vechiul amplasament așa cum dispune sentința din 7 martie 1994, precum și 10.000 euro reprezentând nebeneficierea de terenul reclamantei din anul 1990. Ei precizează că această sumă reprezintă pe de o parte contravaloarea producției de struguri și de vin și pe de altă parte o compensație cu producția obținută de pe terenul pe care îl folosesc din anul 1996. Ei cer de asemenea 10.000 euro cu titlu de prejudiciu moral.

41. Curtea consideră că, în circumstanțele speței, nu se pune problema aplicării art. 41 din Convenție, astfel încât trebuie amânată ținând cont de asemenea de eventualitatea unui acord între statul pârât și interesați (art. 75 alin. 1 și 4 din regulamentul Curții).

B. Costuri și cheltuieli

42. Moștenitorii reclamantei solicită de asemenea 368,43 euro pentru costuri și cheltuieli pe baza actelor doveditoare.

43. Guvernul consideră că reclamanta nu a demonstrat legătura de cauzalitate dintre actele doveditoare și prezenta cauză și că costurile și cheltuielile suportate în

timpul proceselor interne ar putea fi solicitate instanțelor române. El menționează că chitanța depusă cu titlu de onorariu avocațial nu indică nici numele avocatului, nici dosarul și că reclamanta nu a depus contractul de asistență juridică.

44. În conformitate cu jurisprudența Curții, un reclamant nu poate obține rambursarea cheltuielilor decât în măsura în care se stabilește realitatea, necesitatea și caracterul rezonabil al cuantumului lor. În cauză, ținând cont de probele pe care le deține și de criteriile menționate anterior, Curtea consideră rezonabilă suma de 368,43 euro pentru toate cheltuielile reunite și o acordă împreună moștenitorilor reclamantei.

C. Majorări de întârziere

45. Curtea hotărăște să aplice majorările de întârziere echivalente cu rata dobânzii pentru facilitatea de credit marginal practică de Banca Centrală Europeană, la care se vor adăuga trei puncte marginale.

PENTRU ACESTE MOTIVE,

CURTEA,

ÎN UNANIMITATE:

1. declară cererea admisibilă ;

2. hotărăște că a avut loc încălcarea art.6 alin. 1 din Convenție ;

3. hotărăște că a avut loc încălcarea art. 1 din Protocolul nr. 1 la Convenție ;

4. hotărăște :

a) că nu se pune problema aplicării art. 41 din Convenție;

în consecință:

a) o reține în ceea ce privește prejudiciul material și moral;

b) invită Guvernul și moștenitorii reclamantei să-i adreseze în scris, în termen de trei luni de la data rămânerii definitive a hotărârii, în conformitate cu art. 44 alin. 2 din Convenție, observațiile asupra acestei chestiuni și în special să o informeze asupra oricărui acord la care ar putea ajunge ;

c) amână procedura ulterioară și delegă președintelui camerei sarcina de a stabili o dată în caz de nevoie.

5. hotărăște:

a) că statul pârât trebuie să plătească moștenitorilor reclamantei împreună, în termen de 3 luni de la data rămânerii definitive a hotărârii, în conformitate cu [art. 44](#) alin. 2 din Convenție, 368,43 euro (trei sute șaiszeci și opt euro și patruzeci și trei cenți) cu titlu de costuri și cheltuieli, la care se adaugă orice sumă putând fi datorată cu titlu de impozit pentru suma respectivă;

b) că, începând de la data expirării termenului amintit și până la momentul efectuării plății, suma va fi majorată cu o dobândă simplă, a cărei rată este egală cu rata dobânzii pentru facilitatea de credit marginal practică de Banca Centrală Europeană, la care se vor adăuga trei puncte procentuale.

5. Respinge cererea de acordare a unei satisfacții echitabile pentru rest, în ceea ce privește costurile și cheltuielile.

Întocmită în limba franceză, apoi comunicată în scris, la data de 3 iunie 2008, în temeiul [art. 77](#) alin. 2 și 3 din Regulament.

Josep Casadevall,

președinte

Santiago Quesada,

greffier